

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Zuzany Bystřické a soudců Mgr. Petra Pospíšila a JUDr. Kateřiny Mrázové, Ph.D., v právní věci žalobce **T. J.**, bytem L., P. 433/4, zastoupeného JUDr. Danem Dvořáčkem, advokátem se sídlem Praha 1, Opletalova 37, proti žalované **Masarykově univerzitě**, se sídlem Brno, Žerotínovo nám. 617/9, o žalobě proti rozhodnutí rektora Masarykovy univerzity ze dne 13. 9. 2013, č. j. MU-PS/17101/2013/32211/PrF,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí rektora Masarykovy univerzity ze dne 13. 9. 2013, č. j. MU-PS/17101/2013/32211/PrF, a rozhodnutí děkanky Právnické fakulty Masarykovy univerzity ze dne 28. 6. 2013, č. j. MU-PS/13429/2013/32211/PrF, zn. 72923/6/2013, **se zrušují** a věc **se vrací** k dalšímu řízení žalované.
- II. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 15 342 Kč, a to k rukám jeho advokáta JUDr. Dana Dvořáčka do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] V záhlaví označeným rozhodnutím rektor Masarykovy univerzity (zastoupen prorektorem; dále též „rektor“) jednak potvrdil rozhodnutí děkanky Právnické fakulty Masarykovy univerzity (dále též „děkanka“) ze dne 28. 6. 2013, č. j. MU-PS/13429/2013/32211/PrF, zn. 72923/6/2013, o vyměření poplatku *za prodlouženou dobu*

studia v dalším studiu za dalších započatých šest měsíců studia, jednak snížil předmětný poplatek na částku 4 201,50 Kč.

[2] Z rozhodnutí děkanky plyne, že předmětný poplatek byl vyměřen za období od 28. 6. 2013 do 27. 12. 2013 ve výši 14 200 Kč. K vyměření došlo na základě údajů evidovaných v matrice studentů. Žalobce je absolventem čtyř řádně ukončených studijních programů. Nyní studuje v magisterském navazujícím studijním programu N6807 Veřejná správa (studijní obor Veřejná správa) na Právnické fakultě Masarykovy univerzity, a to od 28. 6. 2012, tedy ke dni 28. 6. 2013 celkem 365 dnů. Žalobce ovšem studoval též ve třech studijních programech, které ukončil jinak než řádně. Dobu těchto studií ukončených jinak než řádně, tj. celkem 953 dnů, je nutno započítat do celkové doby aktuálního studia. Započitatelná odstudovaná doba ve všech studijních programech tedy ke dni 28. 6. 2013 činila 1 318 dnů a přesáhla tak standardní dobu studia v aktuálně studovaném studijním programu v délce dva roky o 588 dnů.

[3] Rektor v odůvodnění rozhodnutí v první řadě uvedl, že poplatek byl žalobci stanoven v souladu s § 58 odst. 3 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, na základě správně zjištěných údajů v matrice studentů. Dále konstatoval, že s ohledem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 7. 2013, č. j. 7 As 41/2013-37, a při uplatnění právní zásady *in dubiis mitius* (v pochybnostech mírněji), snížil předmětný poplatek na minimální zákonem stanovenou výši. Tato činí dle § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách jedenapůlnásobek základu stanoveného ministerstvem školství pro akademický rok, v daném případě tedy ze základu 2 801 Kč částku 4 201,50 Kč. Rektor uzavřel, že žalobce v žádosti neuvedl žádné zřetele hodné skutečnosti, které by mohly být důvodem pro další snížení stanovené částky poplatku.

II. Shrnutí argumentů obsažených v žalobě

[4] Ve včas podané žalobě žalobce v první řadě poukázal na nepřezkoumatelnost rozhodnutí děkanky i rektora. Z odůvodnění rozhodnutí děkanky není jasné, jakým způsobem byl poplatek stanoven, z jakých skutečností správní orgán vyšel, jak tyto skutečnosti zjistil a jaká na tyto skutečnosti aplikoval ustanovení právních předpisů a proč. Rektor pak v rozhodnutí konstatoval, že poplatek byl stanoven na základě správně zjištěných údajů v matrice studentů, neuvedl však, jak zjistil, že údaje v matrice jsou správné a jak při jejich zjišťování postupoval. Nepřezkoumatelnost obou rozhodnutí spočívá v absenci jakéhokoli odůvodnění výše stanoveného poplatku. Žalobci byl stanoven poplatek ve výši 14 200 Kč, který byl posléze rozhodnutím rektora snížen na částku 4 201,50 Kč. K povinnosti vysokých škol odůvodňovat rozhodnutí o výši poplatků spojených se studiem žalobce odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu.

[5] Žalobce dále uvedl, že čl. 12 odst. 1 Přílohy č. 6 Statutu MU je v rozporu s § 58 odst. 6 zákona o vysokých školách. Podle statutu stanoví konkrétní výši poplatků pro příslušný akademický rok opatřením děkan. To však zákon o vysokých školách neumožňuje. Podle § 58 odst. 6 tohoto zákona musí být výše poplatku uvedena přímo ve statutu veřejné vysoké školy. Stanovení výše poplatku ve statutu veřejné vysoké školy přináší určité právní záruky, které

opatření děkana nemá. V daném případě ovšem výši poplatku stanovila děkanka Právnické fakulty Masarykovy univerzity v rozhodnutí podle opatření, které sama vydala. Takový postup odporuje i rozhodovací praxi soudů.

[6] Žalovaná též ve svém rozhodnutí nevzala v úvahu § 58 odstavec 4 zákona o vysokých školách. Toto ustanovení je nutno vykládat tak, že se má poměřovat skutečná doba dalšího studia se standardní dobou dalšího studia, tedy nezávisle na délce předchozího studia. Při překročení standardní doby dalšího studia je student povinen platit poplatek za delší studium. Je-li však poslední věta tohoto ustanovení vykládána tak, že se srovnává celková doba dalšího studia s délkou předchozího studia, pak by u studentů, kteří řádně ukončili bakalářské studium a poté se rozhodli studovat jiný magisterský obor, musel být poplatek za delší studium stanoven vždy, protože další studium by zákonitě muselo být delší než předchozí studium.

[7] Vysoké školy nemohou svévolně vykládat právní normy. Existují-li dva výklady citovaného ustanovení, vždy by měla být dána přednost výkladu, který méně zatěžuje studenty podle zásady *in dubio mitius*. Delší studium je nežádoucí jev, kdy student zcela zbytečně zatěžuje státní rozpočet svým laxním přístupem ke studiu. Zákonodárce proto studenty motivoval k ukončení vysoké školy ve stanovené lhůtě. Další studium je naopak jevem žádoucím, státem podporovaným. Poplatek za další studium je ekonomickou nutností a snahou, aby se studenti dále vzdělávali jen v těch oborech, které pro ně mají význam. Toto vnímání má potom vliv i na posuzování poplatků. Poplatek za delší studium je tedy jednoznačně sankcí. Pokud se ale student rozhodne k dalšímu studiu, ve kterém řádně pokračuje, není důvod k vyměření poplatku za delší studium. Poplatek za další studium nemá sankční charakter, protože student se nedopouští nežádoucího chování. V této souvislosti žalobce odkázal na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2013, č. j. 7 As 182/2012-62, podle něhož se § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách na absolventa použije až v případě, kdy překročí ve svém dalším studiu standardní dobu studia.

[8] Žalovaná při stanovování poplatku vůbec nevzala v úvahu předchozí řádně ukončená studia a tedy skutečnost, že měla vyměřovat poplatek nikoliv podle § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách (poplatek za delší studium), ale podle § 58 odst. 4 zákona o vysokých školách (poplatek za další studium). Děkanka v odůvodnění jasně uvedla, že do dostudované doby započítává všechna předchozí studia ukončená jinak než řádně (953 dnů) a vůbec nevzala v úvahu, že tato nemohou být do dalšího studia započítávána. Současné studium žalobce není prostým studiem v režimu § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách. Naopak se jedná o tzv. další studium, jde o magisterský studijní program, přičemž žalobce již jiný magisterský studijní program úspěšně absolvoval. Pro zjištění délky studia v takovém studijním programu je relevantní výhradně § 58 odst. 4 zákona o vysokých školách, který neobsahuje přičítání dřívějších neúspěšných studií.

[9] Rektor pak pochybil tím, že vyměřený poplatek dle § 58 odst. 8 zákona o vysokých školách snížil. Takový postup není procesně možný. Snížit poplatek lze pouze z důvodů spočívajících v sociální situaci studenta, jeho studijních výsledcích a dalších podobných okolnostech. Jedná se tak o určitý „akt milosti“ či odstranění tvrdosti zákona. Z toho ovšem rovněž plyne, že tento postup je akceptovatelný pouze u poplatku vyměřeného v souladu se zákonem. V daném případě bylo jediným možným postupem rektora zrušení nebo změna nezákonného rozhodnutí děkanky. Rektor však zřetelně nezákonné rozhodnutí děkanky

nejprve potvrdil a následně jeho nezákonnost „sanoval“ částečným snížením poplatku. Pochybení je o to zjevnější, že v odůvodnění rozhodnutí rektor uvedl, že důvodem snížení poplatku byl rozpor rozhodnutí děkanky se zákonem, jak byl vyložen Nejvyšším správním soudem.

[10] S ohledem na shora uvedené žalobce navrhl, aby soud rozhodnutí rektora, jakož i rozhodnutí děkanky zrušil.

III. Vyjádření žalované k žalobě

[11] Žalovaná ve vyjádření k žalobě zejména uvedla, že obě rozhodnutí obsahují odkaz na příslušná ustanovení zákona o vysokých školách a Statutu MU, na jejichž základě byl poplatek vyměřen. Matrika studentů, z níž žalovaná vycházela ohledně údajů o době žalobcova studia, je veřejným seznamem a svědčí jí presumpe správnosti. K údajům z matriky mají studenti přístup v informačním systému žalované. Dle čl. 7 přílohy č. 6 Statutu MU mají studenti též povinnost upozornit na případné nesprávnosti v evidovaných údajích. Výše poplatků spojených se studiem je v souladu s § 58 odst. 6 zákona o vysokých školách zveřejňována na úředních deskách žalované. Jedná se tak o informace, které jsou studentům žalované trvale obecně dostupné a známé. Samotná výše poplatku pak byla předmětem přezkumného řízení.

[12] Odůvodnění rozhodnutí děkanky obsahuje mimo jiné úplný přehled studií studovaných žalobcem, s uvedením délky doby studia, rozlišením, zda se jedná o studia ukončená řádně či jinak než řádně, s výslovným uvedením, která studia byla započítána pro účely vyměření poplatku, kolik činí celkem započitatelná doba, a o kolik dnů žalobce překročil vymezenou dobu.

[13] Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 4. 7. 2013, sp. zn. 7 As 41/2013, dospěl k závěru, že výše poplatku musí být stanovena přímo ve statutu veřejné vysoké školy. Rektor při přezkumu rozhodnutí děkanky shledal, že žalobce neuvedl žádné zřetele hodné skutečnosti, které by mohly být důvodem pro snížení stanovené částky z důvodů rodinných či studijních. S ohledem na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu však snížil vyměřený poplatek na minimální zákonnou výši, a to v souladu s § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách a čl. 4 odst. 3 Přílohy č. 6 Statutu MU, který stanovil minimální a maximální výši poplatku. Žalovaná respektuje názor Nejvyššího správního soudu a posléze změnila znění příslušných ustanovení Statutu MU.

[14] Rektor při úpravě výše poplatku postupoval podle zásady *in dubiis mitius*. Pro případ, že by rozhodnutí děkanky bylo kvalifikováno jako nezákonné kvůli způsobu určení výše poplatku, lze rozhodnutí rektora považovat za rozhodnutí ve smyslu § 68 odst. 4 zákona o vysokých školách, podle něhož rektor může též změnit nezákonné rozhodnutí. Tento postup ostatně v žádosti o přezkum požadoval i sám žalobce.

[15] Žalovaná též zdůraznila, že poplatek za prodlouženou dobu studia musí být vysokou školou vyměřen, neboť zákon stanoví jeho minimální výši. Poplatek za další studium však být vyměřován nemusí, resp. jeho výše může být nulová, neboť zákon stanoví pouze horní hranici

výše tohoto poplatku. U žalované jsou poplatky za další studium na většině fakult v nulové výši a rozhodnutí o vyměření poplatku tak nejsou z důvodu procesní ekonomie vydávána.

[16] Názor žalobce ohledně aplikace poslední věty § 58 odst. 4 zákona o vysokých školách, tedy že by měla být poměřována skutečná doba dalšího studia se standardní dobou dalšího studia nezávisle na délce předchozího studia ukončeného jinak než řádně, je nesprávný, neboť nezapadá do celkové koncepce a účelu poplatků za prodlouženou dobu studia. Úprava poplatků v zákoně o vysokých školách vychází z čl. 33 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Pokud by byl aplikován výklad žalobce, tj. anulování předchozích neúspěšných studií úspěšným absolvováním studia jiného, nebyl by naplněn smysl právní úpravy. Tím je vymezení určitého penza „bezplatného“ studia, které, je-li jednou vyčerpáno, nejde obnovit. Pro studenty v prvním studiu stanovil zákonodárce mírnější režim a umožnil jim studovat o jeden rok déle, než je standardní doba studia. V dalším studiu je režim naopak přísnější, neboť student již získal vysokoškolské vzdělání a bez poplatku tak může studovat jen po standardní dobu studia. K době aktuálního studia se však přičítají doby předcházejících studií ukončených jinak než řádně. Vzhledem k různým možnostem průběhu studia je třeba aplikovat takový výklad, který je logický a systémově přijatelný v každém jednotlivém případě. Dále žalovaná popsala, jakým způsobem vyměřuje poplatky za prodlouženou dobu studia. Při aplikaci žalobcova výkladu by student, který ještě žádné studium řádně neukončil, platil i za všechna předchozí neúspěšná studia, zatímco student, který již jednou studium ukončil řádně, by mohl mít následně i několik řádně neukončených studií, ale neplatil by nic, dokud by v právě studovaném studiu nepřesáhl standardní délku doby studia. Takový výklad je v rozporu s účelem zákona. Zároveň je vůči části studentů nespravedlivý. Proto jistě nebyl záměrem zákonodárce.

[17] Poplatek za prodlouženou dobu studia není sankcí, ale vedle významu spočívajícího v omezení bezplatného přístupu k vysokoškolskému vzdělání má též funkci regulační a motivační. To znamená regulovat počet studentů tak, aby studovali především studenti se skutečným zájmem o vzdělání, a motivovat stávající studenty k řádnému plnění studijních povinností.

[18] S ohledem na výše uvedené žalovaná navrhl, aby soud žalobu zamítl.

IV. Replika žalobce

[19] V replice k vyjádření žalované ze dne 1. 4. 2014 žalobce zejména uvedl, že obě rozhodnutí jsou nepochybně nepřezkoumatelná, neboť v nich chybí odůvodnění výše stanoveného poplatku. Nelze dohledat, jak děkanka dospěla k částce 14 200 Kč. Konkrétní výši poplatku neobsahují ani § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách, ani čl. 6 odst. 1 Přílohy č. 6 Statutu MU. Ani z rozhodnutí rektora není patrné, proč rektor považoval poplatek ve výši 14 200 Kč za zákonný. Problematiku odůvodnění rozhodnutí ostatně žalovaná dlouhodobě bagatelizuje. Rozhodnutí rektora je navíc vnitřně rozporné.

[20] Hodlala-li žalovaná ve vyjádření k žalobě sdělit, že potvrzení rozhodnutí děkanky spojené se snížením poplatku je materiálně shodným výsledkem, jako kdyby rektor napadené rozhodnutí změnil tak, že výše poplatku činí 4 201,50 Kč, jde o závěr hrubě nesprávný.

Snížení poplatku je aktem určitého nenárokového milosrdenství, lze jej však použít pouze v případě, kdy byl poplatek vyměřen v souladu se zákonem. Na zrušení nezákonného rozhodnutí je právní nárok vždy. Rektor nepostupoval jinak, než jako kdyby například správce daně nezákonný platební výměr nerušil, ale daň pouze promíjel. Ani prominutí celého poplatku není důvodem pro odepření přezkumu zákonnosti jeho původního vyměření. To právě s ohledem na skutečnost, že nemůže být *de facto* z milosti promíjeno něco, co nemělo být nikdy uloženo.

[21] Hmotněprávní výkladový spor je pak veden též o to, zda se pro účely výpočtu aktuálně odstudované doby v dalším studiu dle § 58 odst. 4 zákona o vysokých školách použijí také pravidla o přičítání dřívějších neúspěšných studií obsažená v § 58 odst. 3 téhož zákona. Tento výkladový problém však byl již vyřešen rozhodnutím Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2013, č. j. 7 As 182/2012-62. Poplatek za delší studium je možno studentovi v dalším studiu vyměřit jen tehdy, pokud toto samotné další studium přesáhne standardní dobu studia, což se ovšem v projednávaném případě nestalo. Motivační funkce poplatků přitom svůj účel velmi dobře plní právě v režimu souladném s výkladem Nejvyššího správního soudu. Student je odměněn tím, že se mu přestanou pro účely poplatků přičítat dřívější neúspěšná studia, pokud studium na vysoké škole úspěšně zakončí. Výklad prosazovaný žalovanou je naopak vysoce demotivující. V oblasti motivační působí značně škodlivě, pokud žalovaná plošně, opakovaně a dlouhodobě vyměřuje nezákonným způsobem a v nezákonné výši poplatky spojené se studiem velkému množství studentů. Je zřejmé, že v současné praxi není pro žalovanou předmětný poplatek regulačním a motivačním prostředkem, ale prostředkem dlouhodobého nezákonného obohacování, což nepochybně jeho zákonným účelem není.

V. Posouzení věci soudem

[22] Soud, v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení jednání, přezkoumal v mezích žalobních bodů napadené rozhodnutí rektora, jakož i předcházející rozhodnutí děkana včetně řízení předcházejících jejich vydání, a shledal, že **žaloba je důvodná**.

[23] Žalobce v první řadě poukazoval na nepřezkoumatelnost rozhodnutí děkanky a rektora. V této souvislosti je nutno uvést, že i na rozhodnutí veřejné vysoké školy o vyměření poplatku spojeného se studiem je zapotřebí aplikovat obecné zásady správního práva, konkrétně je třeba u rozhodnutí akcentovat požadavek na splnění zákonných náležitostí těchto rozhodnutí. Z rozhodnutí tak zejména musí být možné ověřit, k jakým právně relevantním skutkovým zjištěním veřejná vysoká škola dospěla, z jakých vycházela podkladů, jaké použila právní normy, a jakým způsobem subsumovala zjištěný skutkový stav pod příslušný předpis.

[24] Soud se v první řadě zabýval přezkoumatelností rozhodnutí děkanky, přičemž v tomto ohledu shledal nedostatky týkající se zejména jeho výrokové části. Zde je nutno zdůraznit, že výroková část představuje těžiště každého správního rozhodnutí, z jehož obsahu musí být jasné, srozumitelné a určité, jaká práva či povinnosti byly daným rozhodnutím založeny, neboť pouze výrok zavazuje a je nezastupitelnou částí rozhodnutí. Nelze akceptovat možnost, že by absence náležitostí výrokové části byla nahrazena dostatečnou specifikací v odůvodnění rozhodnutí.

[25] V daném případě výroková část rozhodnutí děkanky postrádá uvedení žalobcem aktuálně studovaného studijního programu a studijního oboru, u něhož byla překročena standardní doba studia. Vzhledem k tomu, že se jedná o údaj jednoznačně definující předmět rozhodnutí, je jeho uvedení až v odůvodnění rozhodnutí nutno hodnotit jako nedostatečné.

[26] Ve výrokové části rozhodnutí by též mělo být výslovně specifikováno období, za něž byl poplatek vyměřen. I tento údaj totiž určuje předmět rozhodnutí. V daném případě je explicitně uveden také až v odůvodnění rozhodnutí. Z výrokové části jej lze dovodit pouze nepřímou a navíc ne zcela jednoznačným způsobem, a to z kombinace údajů, že se jedná o poplatek „za dalších započatých šest měsíců studia“, přičemž povinnost k jeho placení žalobci vzniká dne 28. 6. 2013.

[27] Pokud jde o právní ustanovení, podle nichž bylo v dané věci rozhodnuto, rozhodně nelze rozsah jejich uvedení hodnotit jako vyčerpávající, z rozhodnutí je nicméně patrná alespoň skutečnost, že děkanka rozhodovala nejen podle zákona o vysokých školách, ale též podle Statutu MU, resp. dle jeho Přílohy č. 6. Podstatnou vadou ovšem je, že v celém rozhodnutí nebylo specifikováno opatření děkanky, jímž byla dle čl. 12 odst. 1 Přílohy č. 6 Statutu MU stanovena konkrétní výše daného poplatku. Bez odkazu na aplikované opatření nelze z rozhodnutí nijak seznat, na základě čeho děkanka dospěla ke konečné výši vyměřeného poplatku. Na tomto závěru ničeho nemění skutečnost, že podle čl. 12 odst. 2 Přílohy č. 6 Statutu MU má být výše poplatků spojených se studiem stanovena děkankou zveřejněna na úředních deskách fakulty a rektorátu, resp. ani to, že předmětná informace je případně studentům dostupná v informačním systému univerzity. (Pozn. soudu: v této fázi se soud zabývá procesní stránkou věci, předmětné pochybení správnímu orgánu vytýká i přesto, že samotný způsob stanovení výše poplatků spojených se studiem opatřením děkana považuje za nezákonný, stejně jako použití § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách – viz níže).

[28] Soud se naopak neztotožnil s námitkou žalobce, že z rozhodnutí děkanky není patrné, z jakých skutečností správní orgán vyšel a jak tyto skutečnosti zjistil. V odůvodnění rozhodnutí děkanka konstatovala, že poplatek byl vyměřen na základě údajů evidovaných v matrice studentů, a posléze podrobně rozepsala jak žalobcem řádně ukončené studijní programy, tak ty ukončené jinak než řádně, včetně aktuálně studovaného studijního programu. Uvedla též jednotlivé započitatelné odstudované doby a provedla porovnání jejich součtu se standardní dobou studia aktuálně studovaného studijního programu. Takto provedeným a sumarizovaným skutkovým zjištěním v zásadě nelze ničeho vytknout.

[29] Co se týče namítané nepřezkoumatelnosti rozhodnutí rektora, nutno uvést, že ani v něm není nijak konkretizováno opatření děkanky, na jehož základě byl předmětný poplatek vyměřen. V tomto ohledu tedy rektor zcela neodpověděl na námitky uplatněné žalobcem v žádosti o přezkoumání rozhodnutí děkanky. Současně je pak nutno konstatovat, že ani na základě rozhodnutí rektora (tedy ani z jednoho rozhodnutí správních orgánů) není patrné, na základě čeho byl předmětný poplatek vyměřen v jeho původní výši (před snížením, o němž rozhodl rektor).

[30] Žalobce dále rektorovi vytýkal závěr, že poplatek byl žalobci vyměřen „na základě správně zjištěných údajů v matrice studentů“, neboť rektor neuvedl, jak zjistil, že údaje v matrice jsou správné a jak při jejich zjišťování postupoval. Tento žalobní bod je však

veskrze akademický. Žalobce ani v žádosti o přezkoumání rozhodnutí děkanky, ani v řízení před soudem neuvedl, v čem je závěr rektora konkrétně nesprávný. Nebrojil-li sám žalobce proti skutkovým zjištěním správních orgánů opírajícím se o údaje uvedené v matrice studentů poukazem na konkrétní rozporná data, nelze správním orgánům vyčítat, že z této matriky vycházely a považovaly tam uvedená data za správná.

[31] Dále se soud zabýval hmotněprávním meritem věci, a to v první řadě otázkou, zda byla samotná výše poplatku za prodlouženou dobu studia v dalším studiu stanovena zákonným způsobem.

[32] Žalobce spatřoval nezákonnost rozhodnutí děkanky a rektora v tom, že Statut MU nestanoví přesnou výši poplatků spojených se studiem, nýbrž určuje pouze rozsah, v jehož rámci děkan opatřením stanoví konkrétní výši poplatků pro příslušný akademický rok.

[33] Zdejší soud neshledal důvodu, pro nějž by se měl odchýlit od podrobně odůvodněných závěrů uvedených v rozsudcích Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 7. 2013, č. j. 7 As 41/2013-37, publ. pod č. 2917/2013 Sb. NSS, a ze dne 23. 1. 2014, č. j. 9 As 23/2013-63 (rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). Řečeno formou tzv. právní věty, ustanovení § 58 odst. 6 zákona o vysokých školách požaduje, aby byla výše poplatků spojených se studiem stanovena přímo ve statutu veřejné vysoké školy. Nepostačuje proto pouhé stanovení rozsahu poplatků ve statutu s tím, že konkrétní výši stanoví jiný orgán (zde děkan fakulty). Argumentace Nejvyššího správního soudu je vzhledem k totožnému právnímu základu a obdobným skutkovým okolnostem plně aplikovatelná i v nyní projednávané věci, pročez zdejší soud pro stručnost výslovně odkazuje zejména na příslušné pasáže odůvodnění rozsudků kasačního soudu.

[34] Stejně jako v již dříve rozhodovaných věcech nebyla ani v právě souzeném případě výše poplatků spojených se studiem stanovena přímo ve Statutu MU. Podle čl. 12 odst. 1 Přílohy č. 6 Statutu MU konkrétní výši těchto poplatků pro příslušný akademický rok stanovoval opatřením děkan po projednání v akademickém senátu fakulty. Článek 4 odst. 3 ve spojení s čl. 6 odst. 2 téže přílohy Statutu MU pak stanovil pouze meze, v nichž se děkan mohl při stanovení konkrétní výše poplatku za prodlouženou dobu studia v dalším studiu pohybovat. Takový způsob stanovení výše předmětného poplatku je však nezákonný.

[35] Vnitřní předpisy veřejné vysoké školy nemohou stanovit pravidla v rozporu se zákonem. Předpokládá-li zákon, že určitá otázka bude upravena v konkrétním vnitřním předpisu, nemůže si veřejná vysoká škola pro tuto úpravu svévolně zvolit jinou formu vnitřního předpisu či dokonce akt, který ani povahu vnitřního předpisu nemá. Na základě vnitřních předpisů a jiných aktů veřejné vysoké školy, které jsou v rozporu s těmito obecnými postuláty, nemohou být ukládána práva a povinnosti adresátům veřejnosprávního působení veřejné vysoké školy. K tomu ovšem v daném případě došlo.

[36] Článek 12 odst. 1 Přílohy č. 6 Statutu MU, stejně jako všechna opatření děkanky vydaná na jeho základě, jsou v části týkající se výše poplatků spojených se studiem v rozporu s § 58 odst. 6 zákona o vysokých školách. Žalobci tudíž nemohl být na jejich základě vyměřen poplatek za prodlouženou dobu studia v dalším studiu. Jinak řečeno, nebyla-li konkrétní výše poplatku spojeného se studiem stanovena ve Statutu MU tak, jak požadoval zákon o vysokých

školách, nemohla žalovaná takový poplatek vůbec vyměřovat. V tomto ohledu je současně zcela nedůvodnou argumentace žalované, že rektor žalobci vyhověl tím, že vyměřený poplatek snížil na nejnižší zákonem předpokládanou hranici. Takový postup nemůže zhojit skutečnost, že výše poplatku nebyla předem řádně zveřejněna, nemůže tedy sanovat nezákonnosti, jichž se žalovaná dopustila v rámci „legislativní“ procedury, tedy při stanovování obecné výše poplatku (obdobně srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2014, č. j. 7 As 227/2014-39).

[37] Zde je zároveň třeba dát za pravdu žalobci v tom, že postup rektora byl za daných skutkových a právních okolností vnitřně rozporný. Rektor v odůvodnění rozhodnutí výslovně odkázal na již výše citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 7. 2013, č. j. 7 As 41/2013-37, podle něhož jsou poplatky spojené se studiem, jejichž výše nebyla stanovena přímo ve statutu veřejné vysoké školy, vyměřovány nezákonně. Za této situace je ovšem zcela nelogické, pokud rektor při vědomí nezákonnosti vyměřeného poplatku výrokem I. potvrdil napadené rozhodnutí děkanky. Pokud se pak nezákonnost vyměřeného poplatku týkala samotného jeho právního podkladu, nemohl rektor současně přistoupit ani ke snížení poplatku dle § 58 odst. 8 zákona o vysokých školách, neboť využití tohoto zmírňujícího instrumentu lze ze samé jeho podstaty využít pouze v situaci, kdy je původně vyměřený poplatek stanoven zcela v souladu se zákonem. Tak tomu však v nyní souzené věci nebylo. V úvahu pak nepřípadala ani aplikace zásady *in dubio mitius*, neboť v daném případě nedošlo ke střetu dvou či více srovnatelných výkladových variant, ale naopak bylo nepochybné, že poplatek byl vyměřen nezákonně. Nutno též dodat, že za uvedených okolností nebylo místo ani pro změnu rozhodnutí děkanky rektorem ve smyslu § 68 odst. 4 zákona o vysokých školách.

[38] K výše uvedenému navíc přistupuje podstatná skutečnost, totiž že správní orgány nesprávným způsobem aplikovaly ustanovení § 58 odst. 4 zákona o vysokých školách. Jak konstatoval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 29. 8. 2013, č. j. 7 As 46/2013-34, publ. pod č. 2964/2014 Sb. NSS, vyměřuje-li veřejná vysoká škola absolventovi poplatek za studium, musí postupovat podle § 58 odst. 4 zákona o vysokých školách a vyměřit poplatek za další studium bez ohledu na to, že v matrice studenta existuje záznam o předchozích studiích ukončených jinak než řádně, v nichž studoval před řádným ukončením svého předchozího studia. Až v případě, kdy celková doba studia absolventa v dalším studiu přesáhne standardní dobu studia podle § 45 odst. 2 nebo § 46 odst. 2 zákona o vysokých školách, lze postupovat podle § 58 odst. 3 citovaného zákona a vyměřit absolventovi poplatek za delší studium.

[39] Jak je patrné ze skutkových zjištění uvedených v odůvodnění rozhodnutí děkanky, postupovaly správní orgány v rozporu s citovaným výkladem § 58 odst. 3 a 4 zákona o vysokých školách. Zdejší soud neshledal důvodu, pro nějž by se měl odchýlit od právních závěrů Nejvyššího správního soudu, přičemž současně výslovně odkazuje na právní rozbor provedený kasačním soudem v označeném rozsudku.

[40] Žalobce před započítáním nyní studovaného studijního programu řádně absolvoval čtyři studijní programy, bylo tedy nutno na něj hledět jako na absolventa. V takovém případě bylo třeba primárně aplikovat ustanovení § 58 odst. 4 zákona o vysokých školách. V aktuálním „dalším“ studiu (a to navíc navazujícím studijním programem) žalobce studoval celkem 365 započitatelných dnů a nepřesáhl tak standardní dobu tohoto studia, která činí 2 roky. Děkanka

však přesto přihlédla k předchozím studiím, která žalobce ukončil jinak než řádně. Jak plyne z výše uvedeného, takový postup nebyl v daném případě možný, ustanovení § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách nemělo být aplikováno.

VI. Závěr a náklady řízení

[41] Z výše uvedených důvodů soud shledal rozhodnutí rektora, jakož i rozhodnutí děkanky nezákonnými. Proto je zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení (§ 78 odst. 1, 3, 4 s. ř. s.). V něm bude žalovaná vázána právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

[42] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.

[43] Žalobce dosáhl v řízení o žalobě plného úspěchu, a proto má právo na náhradu nákladů řízení vůči žalované. Odměna žalobcova advokáta a náhrada hotových výdajů byla stanovena podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). V daném případě se jednalo o tři úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, žaloba a replika k vyjádření žalované ze dne 1. 4. 2014) a tři režijní paušály, tedy ve výši 3 x 3 100 Kč, a 3 x 300 Kč [§ 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a), d), § 13 odst. 3 advokátního tarifu], tedy celkem 10 200 Kč. Protože advokát žalobce je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšují se náklady řízení o částku 2 142 Kč, odpovídající dani, kterou je advokát povinen z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Žalobci dále přísluší náhrada za zaplacený soudní poplatek ve výši 3 000 Kč. Celkem mu tedy vůči žalované byla přiznána náhrada nákladů ve výši 15 342 Kč. K jejímu zaplacení soud určil přiměřenou lhůtu.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 29. září 2015

JUDr. Zuzana Bystřická
předsedkyně senátu

v. z. Mgr. Petr Pospíšil, v.r.
člen senátu
(§ 54 odst. 2 věta druhá s. ř. s.)

Za správnost vyhotovení:
Dana Janků